

Redegørelse for 'frihed og folkestyre'-undervisningen på Michael skolen.

Undervisningen i folkestyre og frihed påbegyndes i 5. klassetrin. Med udgangspunkt i den antikke bystat Athens opgør med tyranniet diskuteres hvad et diktatur er og hvad det betyder for indbyggerne at blive styret af en Tyran.

Efter en kort fremstilling af Solons reformer som en overgang til at folket overtager styret af Athen og af hovedelementerne af dette antikke demokrati, gennemføres et demokratiske rollespil med klassen. Dette indeholder en opdeling i grupper, at grupperne bliver repræsenteret af en valgt repræsentant og at eleverne skal argumentere for deres synspunkter, sådan at lige netop deres forslag kan blive det hele klassen acceptere, dette er ment som en praktisk øvelse og forståelse af et folkestyre.

På 6. klassetrin tages valget af statsminister og princippet om valgperioder og magtdeling op, som en del af undervisningen i den romerske republik.

På 8. klassetrin kan grundloven tages op i forlængelse af Napoleonskrigene og som en del af undervisningen i den nationale bevægelse i Europa og her kan kvinders stilling blive taget op. På alle klassetrin fra .. kan den ugentlige time i religion også bruges til at belyse emner som optager eleverne om frihed, ligestilling, retfærdighed og fællesskabets stilling overfor individet.

På 9. klassetrin tages enevælden op ud fra fremstillingen i Tim Knudsens bog:.....

Undervisningen koncentrerer sig om at se på hvornår Danmark for en ensartet lovgivning for hele staten og hvornår arbejdet på at gøre Danmark til en retsstat i moderne forstand påbegyndes, her under en diskussion af, hvad det indebærer at være en retsstat.

Hvornår påbegyndes en omfattende skattebetaling på et højt bidragsniveau, og hvad betyder det for danskernes vilje i dag til at bidrage til det danske samfund. Hvornår begyndte den danske stat at bekæmpe korrupsion, hvad er korrupsion og hvad er ulemperne ved korrupsion.

Hvornår overgik militæret fra at være en selvstændig magtfaktor styret af adelen til at være underlagt centralstyret og acceptere dette forhold og hvad betyder det for folkestyrets forhold til militæret i dag og det danske folkets syn på militæret.

Ytringsfrihedens begyndelse og vigtighed bliver trukket frem her: muligheden af at debattere samfundsforhold frit og kritisk. Nogle år når klassen kan magte det fremhæves det begyndende borgerbegrebet med pligter og rettigheder og det stilles op overfor det at være undersøgt Enevældens tiltag danner baggrunden for indførelsen af demokratiet i Danmark og det tages op til overvejelse at Danmark først fik 'The rule of Law' derefter en stærk stat og så demokrati hvilket ifølge en nyligt udgivet bog af ... giver gode mulighed for at bruge staten til at løse fællesskabets problemer og skabe et godt liv for borgerne.

Der bruges tid på enevælden og den lange historiske udvikling for at give eleverne et indtryk af hvor lang tid det har taget den danske stat og efterfølgende demokrati at få hold på vigtige elementer, som er grundlaget for at kunne skabe en stat som er rart for de fleste at bo i og eleverne kan udvikle en forståelse af hvad det er andre lande kan kæmpe med.

Derefter tages der fat på diskussionen af hvad det er demokratiet kan overfor andre typer for statsstyre f.eks. diktaturet. Der benyttes den tilgang som Karl Popper er fortaler for – at demokratiet ikke er ufejlbarligt, men er den måde fejl lettest korrigeres og lederskab udskiftets stillet overfor diktatorens uudskeftelighed og det mulige problem med efterfølgelse. Dette for at give eleverne tålmodighed med demokratiet, og give dem et indblik i at de er dem der skal være med til at korrigere de mulige fejl særlig når denne forståelse koples til Hal Kochs deltager demokratiopfattelse.

Hvad et demokrati er, belyses af den klassiske diskussion imellem Hal Kock og Alf Ross, vi ser på Alf Ross' formelle tilgang og stiller det overfor Hal Kocks deltagerdemokrati og diskutere hvad eleverne selv mener at et demokrati er. Alf Ross' formelle tilgang giver mulighed for at diskutere elementer af det formelle demokrati, som hvor stor skal vælgergruppen være, blandt andet historisk, hvor vi kommer ind på kvinders valgret, årsagerne til at kvinderne fik den på det tidspunkt og den begyndende kvindekamp, vi ser især på hvordan forholdene tidligere har været for kvinder i Danmark og hvordan det ser ud i dag. I forhold til diskussionen om størrelsen på vælgergruppen bliver eleverne bedt om at overveje hvornår de mener det vil være passende at valgaldere fastsættes til.

Ud fra Alf Ross kommer vi også ind på hvad må staten og dermed demokratiet blande sig i i det private og hvorfor ikke vælge at have direkte demokrati, hvad kan fordelene ved at lade sig repræsentere være.

Derefter går vi over til de store politiske tænkere og gennemgår den klassiske liberalisme politisk via John Locke og økonomisk via Adam Smith, det social liberalistiske tages op via John Stuart Mill og de historiske omstændigheder der fik Mill til at tænke nyt. Vi diskuterer i forbindelse med liberalismen frihedsrettighederne, troen på individet og dets muligheder, privat ejendomsret, minimal staten, mulighederne for omfordeling, konsekvenserne af tankegangen for almindelige borgere, men også de økonomiske muligheder.

Efterfølgende gennemgås konservatisme fra Edvard Burke, men også i dag da det konservative projekt har forandret sig.

Med udgangspunkt i de historiske omstændigheder tages Karl Marx' tanker op. Idégrundlaget for kommunismen, merværdien, ideen om frihed for gruppen i stedet for individet og ideen om at frihed opnås ved at eje sin egen produktion fremstilles. Det bliver trukket frem at Marx' tanker sætter fokus på de interessekonflikter et samfund har og tydeliggjort hvordan dette gør sig gældende for arbejdstager overfor arbejdsgiver. Ideen om at alle skal yde efter evne og nyde efter behov bliver diskuteret og stillet overfor det personlige ansvar.

De problemer det gav de kommunistiske stater at styre samfundene via staten især omkring allokeringen af ressourcerne bliver stillet overfor det kapitalistiske private initiativ, samtidigt bliver der peget på de problemer som det private initiativ kan have i form af overproduktion.

Denne del af undervisning afsluttes med reformsocialisme med en tænker som Eduard Bernstein og hans positive tilgang til at staten kan løse de konflikter forskellige samfundsgrupper kan have i form af forskellige interesser. Staten bliver her en løsning og ikke et problem og der kommer igen fokus på individets frihed. Det bliver fremhævet at denne del af den socialistiske tankegang har et fokus på lighed i udgangspunktet men ikke i resultaterne og det bliver diskuteret hvordan de unge oplever dette fokus i deres eget liv i form af mulighed for f.eks. gratis uddannelser, gratis sundhed i form af læger/sygehuse. Vi kan berøre social ulighed i forbindelse med dette emne.

Så tages grundloven op og ud fra stillede spørgsmål læser eleverne grundloven og efterfølgende diskuteres udvalgte elementer af grundloven. Her især et fokus på kongehusets nutidige rolle, religionsfrihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og andre friheder og pligter som grundloven står som garanti for. Grundlovsforløbet afsluttes med en debat om hvorvidt loven fungerer godt som konstitution for det danske demokrati eller om det ville være ønskeligt med en grundlovsændring.

Første del af undervisningen danner grundlag for at tage fat i nutidige politiske udtalelser/debatter forbinde udtalelserne til de tankegang eleverne har tilegnet sig tidligere, sådan at de trænes i at kunne genkende grundværdier hos de politiske partier og se hvordan de udfoldes i samfundsdebatten. Derefter taler vi om, at der er kommet andre emner på den politiske dagsorden og vi tager værdipolitikken op.

Derefter laver klassen et parti gruppearbejde hvor alle de politiske partier i folketinget repræsenteres, dette kan fremlægges i klassen men afleveres altid i skriftelig form, genrelet skal alle emner og flere af diskussioner fra klassen fremstilles i skriftelig form.

Der arbejdes altid efterfølgende med et koordinatsystem hvor eleverne er med til at placere de partier de har arbejdet med ud fra parties syn på fordelingspolitik og værdipolitikken. Herefter vælges enten at fokusere på velfærdsstaten i Danmark til forskel til andre lande og de klassiske politiske tænkere trækkes ind som forklaring af hvorfor forskellige velfærdsmodeller har udviklet sig, eller vi kan tage social gruppe inddelinger op, Minerva modellen som sammen med en forståelse af Pierre Bourdieu's kapital begreb kan forklare forskellige gruppers syn på indvandring

I forlængelse af denne undervisning tager klassen til Christiansborg for at få et direkte billede af hvor folkestyret fysisk opholder sig og eleverne deltager i spillet 'Politikker for en dag' for at opnå en god forståelse af, hvordan man kan henvende sig til en politiker, hvordan politikkeres hverdag er udformet samt forstår hvad en lov er.

Med venlig hilsen

Mathilde Ottosen